

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О
ЗА ПРАКТИКУВАЊЕ НА МЕДИЦИНА ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗИ
ПРИ ДЕПРЕСИЈА ПРЕДИЗВИКАНА ОД УПОТРЕБА НА ЛЕКОВИ И
СОМАТСКИ БОЛЕСТИ

Член 1

Со ова упатство се пропишува медицинскиот пристап при депресијата предизвикана од употреба на лекови и постоење на придружни соматски болести.

Член 2

Начинот на пристап кон депресијата предизвикана од употреба на лекови и постоење на придружни соматски болести е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на медицинско згрижување на депресијата, препишувањето на лекови и третманот на соматски болести, по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на третманот, при што истото од страна на докторот соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-6621/2

19 ноември 2012 година

Скопје

МИНИСТЕР

Никола Тодоров

ДЕПРЕСИЈА, ЛЕКОВИ И СОМАТСКИ БОЛЕСТИ

МЗД Упатство
12.5.2011

- Основи
- Општи медицински состојби
- Поврзани извори
- Референци

ОСНОВИ

- Депресијата е често растројство асоцирано со други психијатриски и соматски болести и тоа често ја компликува дијагнозата и третманот.
- Според разни студии 20 до 60% од пациентите со општи медицински состојби имаат симптоми на депресија, а 15 до 45% го исполнуваат критериумот за растројство на расположението.
- Да се имаат предвид и соматските болести кои можат да предизвикаат депресија (табела бр.1).
- Да се одредат можните лекови и наркотични супстанции кои можат да предизвикаат растројства на расположението (табела бр.1).
- Особено се нагласува улогата на соматските диференцијални дијагнози:
 - кај постарите пациенти без претходни растројства на расположението,
 - кај пациенти со атипични симптоми на депресија ,
 - кај пациенти кои немаат корист од традиционалниот третман на депресија.
- Кај пациенти со соматска болест не е секогаш лесно да се диференцираат соматските симптоми од оние на депресијата.
- Соматската болест може да придонесе за развој на депресијата и преку директните физиолошки и преку индиректните психолошки реакции- формации.
- При започнувањето на медикаментозниот третман за депресијата, мора да се земат предвид потенцијалните интеракции со медикаментите користени за соматските болести.

ОПШТИ МЕДИЦИНСКИ СОСТОЈБИ

- Депресијата е особено асоцирана со:
 - мозочен удар, деменција и Паркинсонова болест
 - хипотироидизам, хиперпаратироидизам
 - дијабетес и коронарна срцева болест
 - канцер
 - истоштеност и фибромијалгија
- Депресивните пациенти имаат зголемен ризик за миокарден инфаркт. После миокардниот инфаркт, депресијата како коморбидно растројство ја зголемува смртноста од срцеви заболувања. Неадекватен одговор на антидепресивните медикаменти кај пациент со коронарна срцева болест може да биде асоциран со васкуларни фактори.
- Депресијата, исто така, може да е предиспозиција за канцер. Има мала, но клинички сигнификантна асоцираност на депресијата и појава на канцерот.
- Кај индивидуите со прекумерна телесна тежина пластичната хирургија покажа дека ја редуцира депресијата. Ова е веројатно посредувано преку индиректен психолошки ефект.

Табела бр. 1. Медицински состојби, лекови и супстанции кои може да предизвикаат нарушување на расположението

Медицински состојби	Фармаколошки агенси	Психоактивни супстанции
Мозочен удар	Анаболични стероиди	Алкохол
Б ₁ -, Б ₂ -, Б ₆ - ја Б ₁₂ -витамин, недостаток	Антипсихотици	Амфетамин (при апстиненција)
Недостаток на фолна киселина	Бета-блокатори	Екстази (МДМА)
Diabetes mellitus	Естрогени	Кокаин (при апстиненција)
Хипертироидизам	Digitalis	
Хипотироидизам	Clonidine	
Хиперадренализам (Кушингов синдром)	Corticosteroids	
Хипоадренализам (Адисонова болест, хипопитуитаризам)	Methyldopa	
Хиперпаратироидизам	Ranitidine	
Хипопаратироидизам	Anticholinergici	
Паркинсонова болест		
Порфирија		
Коронарна артериска болест		
Состојба после инфаркт		
Неоплазми		
Темпорална епилепсија		
Уремија		

ПОВРЗАНИ ИЗВОРИ

17.11.2011

Кохранови прегледи

- Психолошките интервенции и фармаколошките интервенции со селективните инхибитори на повторното преземање на серотонин (SSRI) кај депресивни пациенти со

коронарна артериска болест (КАБ) може да има мали позитивни ефекти врз исходите на депресијата, но не и на КАБ настаните или на морталитетот (ннд-С)¹.

- Психотерапијата може да биде корисна за третман на депресивната состојба кај пациенти со напреднат канцер (ннд-С).
- Антидепресивите изгледа дека се ефикасни за депресија кај физичка болест (ннд-В).

Литература

1. Elovainio M, Aalto AM, Kivimäki M, Pirkola S, Sundvall J, Lönnqvist J, Reunanen A. Depression and C-Reactive Protein: Population-Based Health 2000 Study. *Psychosom Med* 2009 Mar 17 [PubMed](#)
2. Thombs BD, de Jonge P, Coyne JC, Whooley MA, Frasure-Smith N, Mitchell AJ, Zuidersma M, Eze-Nliam C, Lima BB, Smith CG, Soderlund K, Ziegelstein RC. Depression screening and patient outcomes in cardiovascular care: a systematic review. *JAMA* 2008 Nov 12;300(18):2161-71. [PubMed](#)

Автори:

This article is created and updated by the EBMG Editorial Team

Article ID: rel00310 (035.027)

© 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

РЕФЕРЕНЦИ

1. Frasure-Smith N, Lespérance F. Recent evidence linking coronary heart disease and depression. *Can J Psychiatry* 2006 Oct;51(12):730-7. [PubMed](#)
2. Celano CM, Huffman JC. Depression and cardiac disease: a review. *Cardiol Rev* 2011 May-Jun;19(3):130-42. [PubMed](#)
3. Frasure-Smith N, Lespérance F. Reflections on depression as a cardiac risk factor. *Psychosom Med* 2005 May-Jun;67 Suppl 1():S19-25. [PubMed](#)
4. Habra ME, Baker B, Frasure-Smith N, Swenson JR, Koszycki D, Butler G, van Zyl LT, Lespérance F. First episode of major depressive disorder and vascular factors in coronary artery disease patients: Baseline characteristics and response to antidepressant treatment in the CREATE trial. *J Psychosom Res* 2010 Aug;69(2):133-41. [PubMed](#)

Автори: Sami Pirkola Article ID: ebm00720 (035.027) © 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

1. **EBM Guidelines, 12.5.2011, www.ebm-guidelines.com.**
2. **Упатството треба да се ажурира еднаш на 5 години.**
3. **Предвидено е следно ажурирање во мај 2016 година.**

¹ Ннд - ниво на доказ